

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF november 2022

Voorwoord

Op 24 november wordt de Pius Almanak 2022 gepresenteerd. De Pius Almanak is al sinds 1875 het adresboek van Katholiek Nederland. Alle parochies, kloosterordes, katholieke instellingen en verenigingen worden in de almanak vermeld.

De editie 2022 is waarschijnlijk een stuk dunner dan die uit 1951 (zeven en zeventigste jaargang) die 958 pagina's telt. Bij Oirschot staat in die jaargang onder andere vermeld: 6000 inw., 4942 katholieken. Deken en pastoor Th.L. de Vries (geb. 1-10-89, gew. 20-5-15) heeft telefoonnummer 250. In zijn parochie H. Petrus-Banden wordt hij bijgestaan door H. van Gestel en A. Reymer, kapelaans. Het kerkbestuur bestaat uit A. Termeer, secr., A. v.d. Heuvel, penn., P. v.d. Ven, penn. en H. Muyens. De parochie H. Bernadette telt 1040 katholieken, J. van Gestel is de pastoor. De almanak vermeldt ook nog dat Spoorдонк een bedevaart tot de H. Bernadette, patrones tegen tuberculose, kent.

De afgelopen weken stond in de krant dat het aantal kerkgangers in de katholieke kerk in het weekend flink is teruggelopen: van 153.000 in april 2019 naar krap 90.000 in juli 2022. Het gaat dan om kerkbezoekers, vrijwilligers en koorleden. In een ander bericht werd deze gemeld dat Allerzielen, een oud katholiek feest, steeds vaker ook in andere geloofsgemeenschappen, waaronder protestantse kerken worden gevierd.

Iedereen kan tegenwoordig gemakkelijk zeggen dat hij of zij (of hen) niet meer gelovig is. Ook het aantal geregistreerde gelovigen neemt zienderogen af. Wat echter niet mag worden vergeten dat het Christelijk geloof (katholiek én protestant) in ons land diep in onze genen zit. Voor onze ouders en voorouders was geloof vanzelfsprekend, en kwam de vraag of je wel of niet gelovig was niet eens aan de orde. Veel van onze tradities zijn gestoeld op dat geloof: de devotie voor Marie (bijvoorbeeld bij de Heilige Eik), de schuttersgilden in Oirschot en de Beerzen, zelfs de moderne traditie Halloween (Allerheiligen) heeft een religieuze betekenis.

Dat we niet meer elke zondag naar de kerk gaan mag dan wellicht een gegeven zijn, dat veel mensen zich niet meer gelovig noemen ook, maar meer dan duizend jaar geloof kun je niet in één generatie wegpoetsen.

Mijn oma zei ooit: als er maar weer een oorlog komt, dan gaan de mensen wel weer naar de kerk. Ik hoop niet dat er een oorlog komt, en ik ga zelf ook niet meer elke zondag naar de kerk, maar ik ben er van overtuigd dat de Rooms-katholieke kerk (volgens het Reformatorisch dagblad van 24 oktober ruim 1,35 miljard leden wereldwijd) nog heel lang zal bestaan.

Anton Neggers Voorzitter

Donderdag 17 november a.s. Lezing: Zandpaden: wat moet je ermee?

Donderdagavond 17 november 2022 geeft Jack van Nunen om 20.00 uur in Café 't Vrijthof in Oirschot de lezing 'Zandpaden: wat moet je ermee?'.

IVN natuurgids Jack van Nunen, zal deze avond ingaan op het begrip zandpaden. Maar wat zijn eigenlijk zandpaden?

Op de site van IVN Oirschot is de volgende omschrijving te vinden:

'Zandpaden zijn onverharde wegen en paden van zand, klei en gras die meestal door natuur of agrarisch gebied lopen aan de groene dorpsranden en in het landschappelijk buitengebied.

Een eeuw geleden bestonden onze dorpen nog voornamelijk uit zandpaden. Door de ruilverkaveling, verstedelijking, landbouw en voor verkeersdoeleinden, zijn veel zandpaden verdwenen.'

De belangrijkste vragen die in de lezing op 17 november a.s. besproken zullen worden zijn:

- Wat is een zandpad eigenlijk?
- Zijn ze er al lang en hoelang zullen ze er nog zijn?
- Hoe zijn ze ontstaan en welke gevolgen heeft dit voor ons landschap?
- Wat is het cultuurhistorisch belang van zandpaden?
Of beter wat gebeurt er als zandpaden verdwijnen en wegen of straten worden?
- Welke gevolgen heeft dat voor ons landschap, de natuur en de biodiversiteit?

De spreker zal u informatie en overwegingen voorschotelen om u inzicht te geven in deze materie. Het is dan aan de toehoorder zelf om te bepalen of het de moeite waard is om onze Brabantse zandpaden te behouden.

Inleider Jack van Nunen is ca. 25 jaar natuurgids bij IVN Oirschot en geeft daar ook diverse cursussen en is tevens lid van het bestuur. Daarnaast is Jack actief als vrijwilliger bij museum de Vier Quartieren en is hij lid van heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot.

De lezing vindt plaats op donderdagavond 17 november 2022 in Café 't Vrijthof, Molenstraat 6, Oirschot en start om 20.00 uur. Voor leden van de heemkundekring is de lezing gratis. Ook andere bezoekers zijn van harte welkom tegen een vergoeding van € 5.-.

Terugblik Grote Studiereis naar België zaterdag 15 oktober 2022

Heemkundekring "De Heerlijkheid Oirschot" organiseerde ook dit jaar weer een studiereis. Dit keer ging de reis naar België, waar het gevangenis­museum in Merksplas en de plaatsen Hoogstraten en Turnhout werden aangedaan.

Het leek ons een leuk idee om als impressie van de studiereis enkele deelnemers wat vragen voor te leggen. Ad random benaderden we daarvoor: Wilma van de Boomen, Mecheline Kelders en Ben van Overdijk. Hieronder vindt u hun reacties op de vragen:

Wat vond je van de studiereis?

De antwoorden op deze vraag waren unaniem positief:
Ik vond de studiereis zeer de moeite waard.
Het was een leuk en leerzaam programma.
Het was een heel leuk uitstapje.

Wat vond je van de kwaliteit van de gidsen in Merksplas en Hoogstraten?

Hier verschilden de deelnemers van mening:
De gids in Merksplas vond ik ietsje minder maar die in Hoogstraten was prima.
De gids in Merksplas was boeiend die in Hoogstraten vond ik wat lang van stof.
De gids in het Begijnhof gaf erg veel informatie, de gids in de kerk vond ik plezieriger.

Wat was het meest interessante onderdeel van de reis?

Ook hier waren de antwoorden wisselend:
Ik vond het Begijnhof en de kerk het mooiste!
De gevangenis in Merksplas maakt op mij veel indruk.
Het allerleukste waren de contacten met het gezelschap!

Hoe beviel het vrije programmaonderdeel in Turnhout?

Hier waren de deelnemers het allemaal over eens:
Fijn even winkelen! Prima, we konden dat zelf goed invullen.
Onze eigen weg zoeken in Turnhout was geen probleem, daar komen we vaker.

Was de studiereis goed verzorgd?

Daar was iedereen goed over te spreken:
Een lekkere lunch en ook het diner smaakte prima.
Alles was goed georganiseerd en het was heel gezellig.

Kortom, deze drie deelnemers waren over de studiereis naar België zeer te spreken en we hopen dat de anderen het ook naar hun zin hebben gehad.

Voor wie nog wat nagenieten wil, hebben Ad van Zelst en Paul Stoffels weer een flink aantal leuke foto's gemaakt. Ad heeft hiervan een mooi YouTube samenvatting gemaakt, die u kunt bekijken via de volgende link: <https://www.youtube.com/watch?v=PkHGXIb4Js>

U kunt ook op YouTube "heemkunde Oirschot" intypen, dan krijgt u alle fotoreportages te zien. Dankjewel Ad en Paul!

En verder danken we natuurlijk de reiscommissie, bestaande uit Wim van Kollenburg en Arthur de Vries, voor deze gezellige én vooral boeiende dag!

Namens Bestuur Heemkundekring

Marskramer Giovanni Castione blijft Oirschot bezig houden

Donderdag 20 oktober jl reisde een delegatie van 16 Oirschottenaren, waaronder een aantal heemkundelieden, af naar Premosello-Chiovenda in Italië. Deze groep ging daar heen op uitnodiging van een aantal historici en nazaten van Giovanni Castione.

Wie was Giovanni Castione ook alweer? Giovanni was een 16-jarige marskramer van Italiaanse afkomst die in dienst was bij zijn oom in Boxtel, en door het land trok om prenten/schilderijtjes te verkopen. In het gebied tussen Oirschot en Boxtel is hij in juni 1838 beroofd van zijn verdiende geld en vermoord door Martinus Zoeren. Hem werd daar uiteindelijk de doodstraf voor opgelegd. Sinds dat jaar staat op de plek van de moord een kruis, ter nagedachtenis aan deze moord. Maar ook als waarschuwing. Dit kruis wordt al zo'n 180 jaar lang liefdevol verzorgd en onderhouden door bewoners van de buurtschap Oude Grintweg.

In de vorige eeuw is regelmatig een poging gedaan om het dorp "Promo Cello" (zoals op het kruis staat) te vinden. Maar het enige bekende was dat Giovanni een Sardijn was, dus men zocht op het eiland Sardinië. Er geen rekening mee houdend dat destijds het koninkrijk Sardinië zich uitstreekte over een groot deel van Noord-Italië. Vandaar dat diverse pogingen strandden.

In 2017 kwam Leon Vingerhoeds, kastelein en bewoner van de Oude Grintweg, er tijdens de voorbereiding van zijn vakantie achter dat in de Italiaanse alpen, aan de voet van de Monte Rosa, een dorpje Premosello ligt, aan de doorgaande weg van het Lago Maggiore naar de Simplonpas richting Zwitserland. Na een zoektocht met behulp van tolken, gemeentehuis en regionale kranten kwam Leon in contact met historicus Silvano. Deze man was op de hoogte van de moord en van het bestaan van het Kruis.

Leon trok met vriend Theo Koolen naar Premosello-Chiovenda, zoals het nu heet, waar hij gastvrij werd ontvangen en een plaquette mocht onthullen. Het idee ontstond om de historici en nazaten van de familie Castione (afstammelingen van de beroemde Italiaanse familie Borri) naar Oirschot te halen. Een grote organisatie, bestaande uit diverse werkgroepen, werd opgetuigd. De komst van deze groep bijzondere Italianen werd gekoppeld aan de Open Monumentendag september 2018, die als thema "Europa" had. Hoe mooi kan een thema passen bij dit monument aan de Oude Grintweg?

Het onthaal in Oirschot leidde tot een tegenbezoek in 2019 door een groep Oirschottenaren. Tijdens dat tegenbezoek werd een cheque aangeboden aan de gemeente Premosello om iets tastbaars en blijvends te creëren dat een plaats zou krijgen in het dorp. Eerst werd gedacht aan het opknappen van een fresco van een Spaanse soldaat. Maar deze fresco was te zeer vergaan om nog te kunnen opknappen. Dus is er gekozen om wapenschild van de familie Borri uit roze marmer te laten maken. Dit marmer komt uit een groeve vlak bij Premosello, wat uitsluitend gebruikt mag worden voor restauratie van de Dom van Milaan. Dit wapenschild krijgt een plaats in het gemeentehuis van Premosello-Chiovenda.

En dus werd de groep Oirschottenaren weer uitgenodigd in Premosello, dit keer om het 200ste geboortjaar van Giovanni Castione te vieren én het marmeren wapenschild te onthullen. En natuurlijk ging de groep niet met lege handen naar Italië maar met zo'n 400 Nederlandse tulpenbollen. In het voorjaar zullen tulpen in de kleuren van de Italiaanse vlag en het Nederlandse oranje de plantsoenen in Premosello opfleuren. Het hele gebeuren was vorige week te lezen in de regionale Italiaanse kranten (zie foto).

Inmiddels is er een vriendschappelijke relatie ontstaan tussen Premosello en Oirschot. En dit alles door een mooie samenwerking tussen diverse Oirschotse organisaties, zoals buurtschap Oude Grintweg, comité Open Monumentendag Oirschot, Heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot, museum de Vier Quartieren, toneelgroep Het Monumentje etc. onder leiding van initiatiefnemer Leon Vingerhoeds. *Giovanni Castione, voor altijd in ons hart gesloten.* Hij moest eens weten.....

Ria van Kollenburg-van de Looij

Reminder Welkomstbijkomst Nieuwe leden 15 november a.s. 19.30-21.30 uur

Heemkundekring 'De heerlijkheid Oirschot' mag zich verheugen in een groot aantal leden. Velen daarvan zijn al sinds jaar en dag lid en nemen volop deel aan activiteiten maar er treden ook ieder jaar nieuwe leden toe tot onze kring.

Soms duurt het als nieuw lid even om zicht te krijgen op alles wat onze bloeiende kring zoal doet en de laatste jaren waren er door Corona soms

wat minder activiteiten.

Inmiddels komen we weer goed op stoom en gebeurt er van alles!
Het leek ons daarom een goed idee om voor alle nieuwe leden van 2020, 2021 en 2022 een Welkomstbijeenkomst te organiseren. Zo kunnen nieuwe leden met elkaar en het bestuur kennis maken en een beetje wegwijs raken in alle activiteiten van de heemkundekring. Ook horen we graag of er wellicht wensen of verwachtingen zijn. We vinden het belangrijk dat ook nieuwe leden zich bij onze kring thuis voelen!

De Welkomstbijeenkomst vindt plaats op dinsdag 15 november as in de heemkamer in erfgoedcentrum Ravenpoort, Dekanijstraat 10 in Oirschot. De bijeenkomst duurt van 19.30 tot 21.30 uur en natuurlijk is er koffie/thee én iets lekkers. U bent van harte welkom!
Een aantal leden heeft zich al aangemeld, maar meedoen kan nog steeds. *(Graag vooraf even aanmelden via secretariaat.)*

Bestuur heemkundekring 'De Heerlijkheid Oirschot'

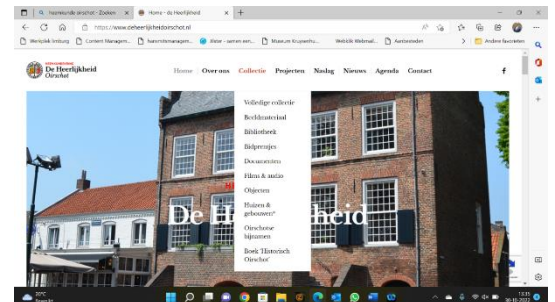

Nieuws over boek Historisch Oirschot en website

Reeds enige jaren geleden is in samenwerking met Jumbo het boek Historisch Oirschot uitgebracht. Daar staan 31 plaatjes in. In samenwerking met Jumbo en de gemeente hebben we op onze internetsite een mogelijkheid geopend om per plaatje aanvullende informatie te lezen.

De link om bij die plaatjes te komen hebben we verplaatst. Klik op Collectie, vervolgens op Boek 'Historisch Oirschot' en op deheerlijkheidoirschot.nl/jumbo.

Of kopieer de link: [De Heerlijkheid Oirschot - Fotowebsite](http://DeHeerlijkheidOirschot-Fotowebsite) in uw browser. Als u dan op een plaatje klikt krijgt u alle info die er over dat plaatje bij ons bekend is.

Onlangs overleden lid Sjef Smetsers had zich een tijdje geleden als doel gesteld om achtergrondinformatie per plaatje te leveren. Hij heeft daar met veel inzet aan gewerkt maar helaas heeft hij dat niet geheel af kunnen maken. Maar wat hij heeft gedaan is zeer de moeite waard en een waardevolle toevoeging aan het geheel.

Oproep: Vrijwilligers welkom!

Oirschot is trots op zijn gebouwen, zijn geschiedenis en zijn gezelligheid. U als lid van onze heemkundekring is meer dan wie ook geïnteresseerd in die geschiedenis en wil dat ook graag kenbaar maken. Want wie trots is op zijn dorp, vertelt het graag aan wie het maar horen wil!

Er zijn in ons dorp diverse organisaties die die trots delen en het verhaal van Oirschot ook graag doorvertellen aan anderen. Maar daar zijn mensen voor nodig. Die organisaties zijn geen beroepsbedrijven maar zijn voor hun werkzaamheden afhankelijk van vrijwilligers.

Drie van die organisaties zouden graag meer vrijwilligers bij hun werkzaamheden willen betrekken. Dat zijn het Boterkerkje, Museum 'De Vier Quartieren' en Visit Oirschot. Ze hebben mensen nodig op tal van fronten, soms een paar uur per maand, soms een paar uur per week: we zijn blij met alle hulp. Het vrijwilligerswerk varieert van gastheer of gastvrouw, klusjesman, medewerker bij kinderactiviteiten, communicatie, schoonmaak, kortom: van alles.

Is dit iets voor u? Of voor iemand uit uw buurt? U doet er Oirschot en de mensen die hun liefde voor het dorp willen uitstralen een enorm plezier!

Mail het Boterkerkje, Visit Oirschot of het Museum en vraag eens wat u zou kunnen betekenen voor deze belangrijke erfgoed organisaties. We zijn blij met elke vorm van hulp.

Met vriendelijke groet,

Arthur de Vries,
voorzitter stichting 'Het Boterkerkje, ook namens de andere organisaties

Uitgaven en mededelingen

1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:

www.deheerlijkheidoirschot.nl

3) Zaterdag 19 november is in Deurne de presentatie van 'De verbeelding van de identiteit van de Brabanders'. Een werkgroep van de Brabantse Hoeders heeft in beeld gebracht hoe de Brabanders hun identiteit zien. Start 13.00 uur/ Einde 16.30 uur. Toegang gratis. Aanmelden tot 7 november via :

liesbethschreuder58@gmail.com.

4) Sinds 1 oktober 2022 werkt Yoïn van Spijk bij Erfgoed Brabant als projectmedewerker dialect. Hij schrijft artikelen over de Brabantse dialecten en geeft workshops zoals over het opzetten van een dialectwoordenboek. Voor vragen kun je contact opnemen via info@erfgoedbrabant.nl

5) In de Koerier, van Brabants Heem staat een artikel van Ineke Strouken over oud-burgemeester van Oirschot Frits Speetjens en zijn passie voor volkscultuur en archologie. Kijk op: www.brabantsheem.nl en klik bij Activiteiten van Brabants heem op de afbeelding van De Koerier 94, oktober 2022

6) Donderdag 24 november 2022 is bij de heemkundekring aldaar om 20.00 uur in zaal Rembrandt, Rechterstraat 56 in Boxtel, de lezing 'Wonderen van het zonlicht' van Hans van den Broek te horen. Hij verhaalt over de medische kant van mirakelverhalen. Meer info : secretaris@heemkundeboxtel.nl

Kaarsenverkoopsters in Kevelaer

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

De Heemkamer is na de zomerstop vanaf 1 september weer geopend!

Iedere maandag kunt u hier van 18.30 tot 21 uur terecht.

Voorlopig wordt 1 avond per week als openingstijd gehandhaafd.

Daarnaast is de heemkamer als proef ook overdag geopend.

Iedere 2^e woensdag van de maand kunt u er van 10.30 tot 12 uur terecht.

Woensdagochtend 9 november a.s. is de eerstvolgende keer.

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekende leden willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, neem dan contact op met Marina Pasmans. Ook mensen die een poetskarweitje op zich willen nemen kunnen dit aan Marina doorgeven. Dat kan via mail: marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 06-2072104).

Activiteitenkalender najaar 2022 + vooraankondiging 2023

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Lezingen najaar 2022:	
Do 17 november 2022	Lezing: 'Zandpaden: wat moet je ermee?' Café 't Vrijthof
Do 15 december 2022	Lezing: 'op alles wel ende rijpelijk gelet', Rechtspraak van de schepensbank. Harmoniezaal De Burgemeester
Vooraankondiging 2023:	
30 maart 2023	Jaarvergadering (locatie volgt nog)